การประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE OF PUBLIC ADMINISTRATION PROGRAM, LOEI RAJABHAT UNIVERSITY

กัลยา ยศคำลือ* | KALAYA YOTCAMLUE

ABSTRACT

This article aims to study the process of developing an educational quality assurance system of Public Administration Program, Loei Rajabhat University, conducted in the academic year 2016. The results of the 2015 educational quality assurance of Public Administration Program have been used as a guideline for the process development through the Deming Cycle. The curriculum has also been improved for the academic year 2017. The problems concerning teaching and learning management have been solved. Good governance has been used in the program administrative processes. As a role model, all the program instructors have been required to provide lectures, to do research, to provide academic services to the community, and to develop the cooperative educational system.

Keywords : Educational quality assurance, Public Administration Program, Loei Rajabhat University

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประธานสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาของสาขา วิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีการศึกษา 2559 พบว่าคณาจารย์ได้พัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาใช้ผลการประเมินงานประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2558 มาเป็นแนวทางพัฒนาให้สอดคล้องตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 การจัดกิจกรรมใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming cycle) มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรับนักศึกษาใหม่ปีการศึกษา 2560 นำปัญหาที่พบในการสอนนักศึกษามาแก้ไขร่วมกัน บริหารหลักสูตรตามหลักธรรมาภิบาล อาจารย์จะต้องสอน วิจัย บริการวิชาการชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดีและพัฒนางานสหกิจศึกษาให้มีคุณภาพ

คำสำคัญ : ประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของหลักสูตรว่าส่งผลต่อคุณภาพตามดัชนีบ่งชี้ เพราะเป้าหมายการจัดการศึกษาคือบัณฑิตมีคุณภาพ คุณธรรมและการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพการศึกษาจะต้องให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของบุคคลกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders group) มั่นใจ (Assurance) ว่าการบริหารหลักสูตรมีความเป็นเลิศมีมาตรฐาน จัดการศึกษาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิผล มีศักยภาพในการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่าที่สุดมีการพัฒนาและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ส่งผลต่อความอยู่รอดและเจริญยั่งยืน (Survival and Sustained Growth) ของหลักสูตรภายใต้สภาวะการแข่งขันและบุคลากรมีคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ที่ดี (ประเมินตนเองสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาบัณฑิตที่ผ่านกระบวนการขัดเกลาและบ่มเพาะจากมหาวิทยาลัย ตามนโยบายด้านการศึกษาของชาติและสำนักงานการอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษามี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิตการวิจัยการบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งการดำเนินการตามภารกิจที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาวมีสาเหตุจาก 1) คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้นซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว 2) ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษาทั้งในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดนและการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิตการประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคตเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียนทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันของคุณภาพการศึกษา 3) สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิตตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้นเช่น การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากลการพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการการพัฒนาอาชีพคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน 4) สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public information) ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งนักศึกษาผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาลและประชาชนทั่วไป 5) สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล 6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 7) คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวงระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงานโดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะได้ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาใน

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557, 2557)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถประสบการณ์ มีทักษะการดำรงชีวิต จากการฝึกหัดสามารถใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพ คือการบ่มเพาะกล่อมเกลาปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก เพื่อให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมรู้จักบทบาทหน้าที่ต่อตนเองและต่อสังคม มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งนโยบายมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีความสุจริต และสร้างวัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดของมหาวิทยาลัย เพื่อขับเคลื่อนพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2558)

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีหน้าที่สร้างบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจความสามารถในวิชาชีพและวิชาการชั้นสูง ที่พร้อมจะรับผิดชอบงานที่ได้รับหมอบหมายสามารถใช้ความรู้ สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมตลอดจนการสร้างบุคลิกภาพ พัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาให้พร้อมที่จะเป็นที่สมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ช่วยสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าและภารกิจหลักของสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้เกิดประสิทธิผล (กัลยา ยศคำลือ, 2554) ดังนั้นจะต้องมีการบริหารจัดการให้ งานวิชาการและงานกิจการนิสิตนักศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด นั้นเน้นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ต้องรับการตรวจสอบการดำเนินงานเช่นเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นวัยที่กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ กระตือรือร้นและมีอุดมการณ์สูง คาดหวังว่าจะนำความรู้ไปปรับปรุงการอยู่ร่วมกับครอบครัวชุมชน ประยุกต์ใช้ความรู้ให้

เกิดประโยชน์ต่อสังคม และความก้าวหน้าต่อการปฏิบัติงาน และมีอาชีพที่ดีหลังจากสำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (กัลยา ยศคำลือ, 2555) และการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญต่อการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ในเฉพาะด้าน มีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และมีเหตุผล ประยุกต์ใช้ทฤษฎีลงสู่การปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมอย่างมีอิสระและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้ปรับปรุงหลักสูตรให้พร้อมใช้ในปีการศึกษา 2560 ให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกและงานประกันคุณภาพการศึกษา (กัลยา ยศคำลือ, 2558) เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าหลักสูตรฯ สามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิตตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ พัฒนาอาจารย์ให้เข้มแข็งทางวิชาการ ประยุกต์ใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการบริหาร งานด้วยหลักธรรมาภิบาล อาจารย์และนักศึกษาได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน จัดกิจกรรมใช้แนวคิดวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle) และเผยแพร่ต่อสาธารณะหลากหลายช่องทางอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจว่าบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ได้ผ่านกระบวนการประกันคุณภาพว่าเป็นคนดี มีความรู้ มีทักษะพื้นฐานและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) ที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) ประกอบด้วยคุณวุฒิ 5 ด้านได้แก่ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาและคุณภาพของนักศึกษาหรือบัณฑิต ที่ผ่านกระบวนการขัดเกลาและบ่มเพาะจากมหาวิทยาลัย ตามนโยบายด้านการศึกษาของชาติและสำนักงานการอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิตการวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปะและ

วัฒนธรรม การดำเนินการตามภารกิจที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวซึ่งประกอบด้วย

1. คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศ ที่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้นและจะก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว

2. ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษาทั้งในประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต การประกอบอาชีพของบัณฑิตในอนาคต อันเป็นผลจากการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันของคุณภาพการศึกษา

3. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าสามารถพัฒนาองค์ความรู้ และผลิตบัณฑิตตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้นเช่น การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรม และบริการการพัฒนาอาชีพคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน

4. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public information) ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาลและประชาชนทั่วไป

5. สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และมีความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (Accountability) ตามหลักธรรมาภิบาล

6. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกโดยการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

7. คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะ

ได้ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557, 2557)

กระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน

1. แนวทางการจัดการกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน จุดมุ่งหมายของการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ก็เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถาบันตามระบบและกลไกที่สถาบันนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้นทั้งนี้เพื่อให้สถาบันได้ทราบสถานภาพที่แท้จริง อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพที่มีประสิทธิภาพนั้นทั้งคณะผู้ประเมินและสถาบันที่รับการประเมินจำเป็นต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ทั้งนี้สถาบันต้องวางแผนจัดกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในให้เสร็จก่อนสิ้นปีการศึกษาที่จะเริ่มวงรอบการประเมิน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันดังนี้

1.1 เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาได้ทัน ในปีการศึกษาถัดไปและตั้งงบประมาณได้ทันก่อนเดือนตุลาคม (กรณีที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ)

1.2 เพื่อให้สามารถจัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ภายใน 120 วันนับจากวันสิ้นปีการศึกษาของแต่ละสถาบัน เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเกิดประโยชน์ดังที่กล่าวข้างต้น จึงควรมีแนวทางการจัดกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในจำแนกเป็น 4 ขั้นตอนตามระบบการพัฒนาคุณภาพ PDCA คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินงานและเก็บข้อมูล (Do) การประเมินคุณภาพ (Check) และการเสนอแนวทางปรับปรุง (Act)

จรรยาบรรณของคณาอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัย เป็นสถาบันที่ให้การบ่มเพาะสร้างสรรค์จรรโลงถ่ายทอดและประยุกต์วิชาการ เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษย์ แต่ความรู้อันปราศจากคุณธรรมกำกับย่อมไม่เป็นที่พึงประสงค์ อาจารย์มีภาระหน้าที่ในการให้การศึกษาและพัฒนาบุคลากรของชาติอาจารย์เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและเป็นที่มุ่งหวังของสังคมไทย ในการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและคุณธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนของอาจารย์ในการรักษาและธำรงไว้ซึ่งเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของอาจารย์ที่ดี

จรรยาบรรณหมายถึง ความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ กำหนดขึ้นเพื่อรักษาชื่อเสียงเกียรติคุณ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

จรรยาบรรณวิชาชีพ (Code of Ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติข้อบังคับมรรยาทที่แต่ละสาขาวิชาชีพกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการ และสังคมอันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

อาจารย์คือ ผู้ยกสถานะทางวิญญาณของโลกให้สูงขึ้นอาจารย์ จึงเป็นปูชนียบุคคลที่โลกต้องบูชาด้วยเหตุนี้ อาจารย์จึงต้องเป็นผู้เสียสละต้องตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทน

จรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ ประกอบด้วย คณาจารย์ต้องรักและเมตตาศิษย์โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า อบรมสั่งสอนฝึกฝนสร้างเสริมความรู้ทักษะและ นิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกายวาจาและจิตใจ ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกายสติปัญญาจิตใจอารมณ์และสังคมของศิษย์ ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ พัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการ

พัฒนาทางวิทยาการเศรษฐกิจสังคมและการเมืองอยู่เสมอ รักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพและวิทยาลัย ช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลชุมชนในทางสร้างสรรค์และคณาจารย์พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

แนวทางการส่งเสริมให้คณาจารย์ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของคณาจารย์

1. คณาจารย์ต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า แนวทางปฏิบัติ คือ

1.1 สร้างความรู้สึกเป็นมิตร เป็นที่พึ่งพาและไว้วางใจได้ของศิษย์แต่ละคนและทุกคน เช่น ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์ รับฟังปัญหาของศิษย์และให้ความช่วยเหลือศิษย์ ร่วมทำกิจกรรมกับศิษย์เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม สนทนาไต่ถามทุกข์สุขของศิษย์

1.2 ตอบสนองข้อเสนอและการกระทำของศิษย์ ในทางสร้างสรรค์ตามสภาพปัญหา ความต้องการและศักยภาพของศิษย์แต่ละคนและทุกคน เช่น สนใจคำถามและคำตอบของศิษย์ทุกคน ให้โอกาสศิษย์แต่ละคนได้แสดงออกตามความสามารถความถนัด และความสนใจช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของศิษย์

1.3 เสนอและแนะแนวทางการพัฒนาของศิษย์แต่ละคน และทุกคนตามความถนัดความสนใจและ ศักยภาพของศิษย์ เช่น มอบหมายงานตามความถนัด จัดกิจกรรมหลากหลายตามสภาพความแตกต่างของศิษย์ เพื่อให้แต่ละคนประสบความสำเร็จเป็นระยะ ๆ อยู่เสมอ แนะแนวทางที่ถูกให้แก่ศิษย์

1.4 ปรึกษาหารือกับครูผู้ปกครอง เพื่อนนักเรียน เพื่อหาสาเหตุและวิธีแก้ปัญหาของศิษย์ แสดงผลงานที่ภูมิใจของศิษย์แต่ละคนและทุกคน ทั้งในและนอกสถานศึกษา เช่น ตรวจผลงานของศิษย์สม่ำเสมอ แสดงผลงานของศิษย์ในห้องเรียน (ห้องปฏิบัติการ) ประกาศหรือเผยแพร่ผลงานของศิษย์ประสบความสำเร็จ

2. คณาจารย์ต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝนสร้างเสริมความรู้ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจแนวทางปฏิบัติคือ อบรมสั่งสอนฝึกฝนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศิษย์อย่างมุ่งมั่นและ

ตั้งใจ เช่น สอนเต็มเวลาไม่เบียดบังเวลาของศิษย์หาผลประโยชน์ต่อตนเอง เอาใจใส่อบรมสั่งสอนศิษย์ ให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงาน อุทิศเวลาเพื่อพัฒนาศิษย์ตามความจำเป็นและเหมาะสม ไม่ละทิ้งชั้นเรียนหรือขาดการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศิษย์อย่างเต็มศักยภาพ เช่น เลือกใช้วิธีการที่หลากหลายในการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพของศิษย์ ให้ความรู้โดยไม่ปิดบัง สอนเต็มความสามารถ เปิดโอกาสให้ศิษย์ได้ฝึกปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ สอนเต็มความสามารถและด้วยความเต็มใจ กำหนดเป้าหมายที่ท้าทายพัฒนาขึ้น ลงมือจัดเลือกกิจกรรมที่นำสู่ผลจริงประเมินปรับปรุงให้ได้ผลจริงพัฒนาศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เช่น สั่งสอนศิษย์โดยไม่บิดเบือนหรือปิดบังอำพราง ไม่เลือกที่รักมักที่ชังมอบหมายงานและตรวจผลงานด้วยความยุติธรรม

3. คณาจารย์ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ แนวทางปฏิบัติ คือ ตระหนักว่าพฤติกรรมการแสดงออกของผู้สอน มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของศิษย์อยู่เสมอ เช่น ระมัดระวังในการกระทำและการพูดของตนเองอยู่เสมอ ไม่โกรธง่ายหรือแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวต่อหน้าศิษย์ มองโลกในเชิงบวก พูดจาสุภาพและสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับศิษย์และสังคม เช่น ไม่พูดคำหยาบหรือก้าวร้าว ไม่นินทาหรือพูดจาส่อเสียด พูดชมเชยให้กำลังใจศิษย์ด้วยความจริงใจ กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีสอดคล้องกับคำสอนของตนและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม เช่น ปฏิบัติตนให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดีอยู่เสมอ แต่งกายสะอาดสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะตรงต่อเวลา

4. คณาจารย์ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ แนวทางปฏิบัติ คือ ละเว้นการกระทำที่ทำให้ศิษย์เกิดความกระทบกระเทือนต่อจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของศิษย์ เช่น ไม่นำปมด้อยของศิษย์มาล้อเลียน ไม่ประจานศิษย์ ไม่พูดจาหรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการซ้ำเติมปัญหาหรือข้อบกพร่องของศิษย์ ไม่นำความเครียดมาระบายต่อศิษย์ ไม่ว่าจะด้วยคำพูดหรือสีหน้าท่าทาง ไม่เปรียบเทียบฐานะความเป็นอยู่ของศิษย์ ไม่ลงโทษศิษย์เกินกว่าเหตุ ละเว้นการกระทำที่เป็นอันตราต่อสุขภาพและร่างกายของศิษย์ เช่น ไม่ทำร้ายร่างกาย

ศิษย์ ไม่ลงโทษศิษย์เกินกว่าระเบียบกำหนด ไม่จัดหรือปล่อยปละละเลยให้สภาพแวดล้อมเป็นอันตรายต่อศิษย์ ไม่ใช่ศิษย์ทำงานเกินกำลังความสามารถ ละเว้นการกระทำที่สกัดกั้นพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคมของศิษย์ เช่น ไม่ตัดสินคำตอบถูกผิดโดยยึดคำตอบของครู ไม่ดุด่าซ้ำเติมศิษย์ที่เรียนช้า ไม่ขัดขวางโอกาสให้ศิษย์ได้แสดงออกทางสร้างสรรค์ ไม่ตั้งฉายาในทางลบให้แก่ศิษย์

5. คณาจารย์ต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและ ไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ แนวทางปฏิบัติ คือ ไม่รับหรือแสวงหาอามิสสินจ้างหรือผลประโยชน์อันมิควรจากศิษย์ เช่น ไม่หารายได้จากการนำสินค้ามาขายให้ศิษย์ ไม่ตัดสินผลงานหรือผลการเรียนโดยมีสิ่งแลกเปลี่ยน ไม่บังคับหรือสร้างเงื่อนไขให้ศิษย์ เพื่อให้ศิษย์เรียนพิเศษ เพื่อหารายได้และ ไม่ใช้ศิษย์เป็นเครื่องมือหาประโยชน์ให้กับตนโดยมิชอบด้วยกฎหมายขนบธรรมเนียมประเพณี หรือความรู้สึกของสังคม เช่น ไม่นำผลงานของศิษย์ไปแสวงหากำไรส่วนตน ไม่ใช้แรงงานศิษย์เพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่ใช้หรือจ้างวานศิษย์ไปทำสิ่งผิดกฎหมาย

6. คณาจารย์ย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างต่อเนื่อง แนวทางปฏิบัติ คือ ใส่ใจศึกษาค้นคว้าริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับวิชาชีพอยู่เสมอ เช่น หาความรู้จากเอกสารตำราและสื่อต่าง ๆ อยู่เสมอจัดทำและเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ตามโอกาสเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา หรือฟังการบรรยาย หรืออภิปรายทางวิชาการ มีความรอบรู้ทันสมัยทันเหตุการณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์กำหนดเป้าหมายแนวทางพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การอาชีพและเทคโนโลยี เช่น นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมอยู่เสมอ วางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางาน และแสดงออกทางร่างกาย กริยาวาจา อย่างสง่างามเหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น รักษาสุขภาพและปรับปรุงบุคลิกภาพอยู่เสมอ มีความเชื่อมั่น

ในตนเอง แต่งกายสะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะและทันสมัย มีความกระตือรือร้นไวต่อความรู้สึกของสังคม

7. คณาจารย์ย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพและมหาวิทยาลัย แนวทางปฏิบัติ คือ เชื่อมั่นชื่นชมภูมิใจในความเป็นครูและองค์กรวิชาชีพว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม เช่น ชื่นชมในเกียรติและรางวัลที่ได้รับและรักษาไว้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ยกย่องชมเชยเพื่อนครูที่ประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับการสอน เผยแพร่ผลสำเร็จของตนเองและต่างวิชาชีพ แสดงตนว่าเป็นครูอย่างภาคภูมิ เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพครูและสนับสนุนหรือเข้าร่วมหรือเป็นผู้นำในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครู เช่น ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดขององค์กร ร่วมกิจกรรมที่องค์กรจัดขึ้นและปกป้องเกียรติภูมิของครูและองค์กรวิชาชีพ เช่น เผยแพร่ประชมสัมพันธ์ผลงานของครูและองค์กรวิชาชีพ เมื่อมีผู้เข้าใจผิดเกี่ยวกับวงการวิชาชีพก็ชี้แจงทำความเข้าใจให้ถูกต้อง

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลบุคคลและชุมชนในทางสร้างสรรค์ แนวทางปฏิบัติ คือ ให้ความร่วมมือแนะนำปรึกษาแก่เพื่อนครูตามโอกาสและความเหมาะสม เช่น ให้คำปรึกษาการจัดทำผลงานทางวิชาการ ให้คำแนะนำการผลิตสื่อการเรียนการสอน ให้ความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์สิ่งของแด่เพื่อนครูตามโอกาสและความเหมาะสม เช่น ร่วมงานกุศลช่วยทรัพย์เมื่อเพื่อนครูเดือนร้อน จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางวิธีการปฏิบัติตนปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น แนะแนวทางการป้องกันและกำจัดมลพิษร่วมกิจกรรมตามประเพณีของชุมชน

9. คณาจารย์พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย แนวทางปฏิบัติ คือ รวบรวมข้อมูลและเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เหมาะสม มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการการสอน เช่น เชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดการเรียนการสอน นำศิษย์ไปศึกษาในแหล่งวิทยาการชุมชน เป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม เช่น ฝึกการละเล่นท้องถิ่นให้แก่ศิษย์จัดตั้งชมรม

สนใจศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดทำพิพิธภัณฑ์ในสถานศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม เผยแพร่และร่วมกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น รณรงค์การใช้สินค้าพื้นเมือง เผยแพร่การแสดงศิลปะพื้นบ้านร่วมงานประเพณีของท้องถิ่นและศึกษาวิเคราะห์วิจัยภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านนิทานพื้นบ้านเพลงกล่อมเด็กตำนานและความเชื่อถือ นำผลการศึกษาวิเคราะห์มาใช้ในการเรียนการสอน (กัลยา ยศคำลือ, 2558)

สรุป การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของหลักสูตรว่าส่งผลต่อคุณภาพตามดัชนีบ่งชี้ คณาจารย์ได้รับพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบการประกันคุณภาพ คือ ปรัชญาปณิธาน วัตถุประสงค์แผนดำเนินการการเรียนการสอนและคุณภาพบัณฑิต กิจกรรมพัฒนานักศึกษาวิจัย บริการวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม บริหารงบประมาณ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยและสังคมวิเทศสัมพันธ์ การประกันคุณภาพการศึกษาจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาก้าวต่อไปให้ถึงเป้าหมาย คือ ความเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ บุคลากรและนักศึกษาจะต้องความร่วมมือร่วมนักศึกษาทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เป็นพลังสำคัญอย่างยิ่งในความสำเร็จนั้น

การประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

การพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา ของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นเครื่องมือการบริหารที่จะทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนด ความต้องการหรือความพึงพอใจและความมั่นใจของผู้รับบริการเป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งหลักสูตรและมหาวิทยาลัยต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า

กระบวนการบริหารงาน อย่างมีคุณภาพกับระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมดำเนินการ

ใช้หลักการของวงจรคุณภาพ

การประยุกต์วงจรคุณภาพ เพื่อบริหารหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา การปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเป็นอย่างยิ่ง คือ กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรการบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนับร้อย พัน หรือหมื่น รูปแบบนั้นล้วนแต่มีแกนร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน

สมคิด พรมจุ้ย และสุพักตร์ พิบูลย์ (2544) กล่าวว่า การบริหารงานเป็นกระบวนการดำเนินงานให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ประกอบด้วยการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do or implementation) และการตรวจสอบผลปฏิบัติงานหรือประเมิน (Check or Evaluation) และการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act or adjust) เรียกว่า วงจรการบริหารงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA)

ปริทรรศน์ พันธุบรรยงก์ (2545) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA : plan do check act) คือ องค์ประกอบหลักของวงจรการจัดการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2539) กล่าวว่า การจัดการศึกษาไม่ว่าในระบบใหญ่ของประเทศหรือในระดับย่อยลงมา คุณภาพการศึกษาจะเกิดหรือมีขึ้นได้ ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนด ความต้องการหรือความพึงพอใจ ความประทับใจ ความมั่นใจของผู้รับบริการทางการศึกษา เช่น ในการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตรแต่ละระดับการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม ซึ่งการดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าว เป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายใน

และภายนอก จึงเรียกได้ว่านี่คือการบริหารระบบคุณภาพและการบริหารระบบคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอมา โดยอาศัยแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กรโดยทั่วไป เช่น แนวคิดการบริหารคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan–P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do–D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check–C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act–A)

ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 นั้น ต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด เป็นเหมือนวงจรที่มีลักษณะ

สรุป วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการ โดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ

จำรัส นองมาก (2546) กล่าวถึง การนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในสถานศึกษาด้านประกันคุณภาพในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P) การวางแผนหรือการจัดทำแผนเป็นการเตรียมการในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผู้ปฏิบัติงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นงานใหญ่หรืองานเล็กมากน้อยแค่ไหน ต้องอาศัยการวางแผนหรือการเตรียมการเพื่ออนาคต เพื่อช่วยให้สามารถทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวางแผนปฏิบัติงานจึงเป็นการกำหนดรายละเอียด เพื่อการทำงานในอนาคตของสถานศึกษาโดยรวมและระบบการวางแผนในการทำงานจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้ 1) การทำงานมีจุดหมายเพราะได้เตรียมการแก้ปัญหาล่วงหน้าไว้แล้ว 2) สามารถตรวจวัดความสำเร็จและ

ประเมินผลการดำเนินงานได้เป็นระยะ ๆ และหากพบปัญหาหรืออุปสรรคก็สามารถปรับแก้ได้ทันท่วงที 3) ใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า 4) ทำให้เกิดการประสานงานภายในหน่วยงานและ 5) ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจและทำให้เกิดการกระจายอำนาจรับผิดชอบ

2. การปฏิบัติตามแผน (Do-D) การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละหน่วยงานตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรในหน่วยงานต่างปฏิบัติภารกิจตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนเองเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา ฝ่ายบริหารจะทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตามเพื่อให้บุคลากรฝ่ายปฏิบัติทั้งที่รับผิดชอบงานเฉพาะตัว หรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันหากจำเป็นต้องมีผู้นิเทศ แนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยสอดส่อง ดูแลและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

3. การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C) การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงาน หรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผล มีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

3.1 การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้วในการปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าจะมีข้อมูลที่บอกให้เรารู้ว่างานนั้นมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยอย่างไรภายในระยะเวลาตามที่วางแผนไว้ ในการระบุความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่จะทำการตรวจสอบ

3.2 การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การทดสอบเป็นลายลักษณ์อักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3.3 การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือหลักของการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไปการประเมินกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าสภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมินเรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างของการประเมิน คือ เกณฑ์ และผลจากการตรวจวัด ถ้าองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้

3.4 การเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผลการประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดีมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่องชมเชย หรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติหรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้น ให้ยากขึ้น ถ้าผลการประเมินยังไม่ดี ยังไม่เหมาะสม อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคน เพิ่มอุปกรณ์หรือแนะนำวิธีปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมิน จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

4. การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A) การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานเป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบและประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ถ้าผลการประเมินพบว่างานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัด ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น จะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ จึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่างานที่ทำมาแล้วประสบผลสำเร็จ

ตามเป้าหมายหรือไม่ ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี ที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา

สรุป วงจรคุณภาพใช้เป็นหลักในการบริหารหลักสูตรเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล คือ กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ จะวัดจากตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เช่น ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำและประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี ร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นเป็นไปตามเกณฑ์ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ และผู้ใช้บัณฑิตร้อยละของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ได้งานทำตรงสาขาที่สำเร็จการศึกษาร้อยละของนักศึกษาปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรร้อยละของอาจารย์วุฒิปริญญาเอก ร้อยละของอาจารย์ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ เป็นต้น

การเตรียมรับการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้พัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำผลการประเมินงานประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2558 มาเป็นแนวทางพัฒนาให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐาน 6 องค์ประกอบตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 ได้พัฒนาหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2559 โดยออกแบบหลักสูตรและสาระรายวิชาในหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย กำหนดกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพื่อใช้ในการรับนักศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2560 พัฒนานักศึกษาชั้นปีที่ 4 และศิษย์เก่าให้มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ แนะแนวอาชีพและสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในวันที่ 13 ธันวาคม 2559 พัฒนาอาจารย์ให้สามารถสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผลการเรียนให้ทันสมัย บริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เพียงพอต่อนักศึกษา นำนักศึกษาลงพื้นที่ภาคสนามร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและทักษะในแก้ไขปัญหาด้วยตนเองมีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์พิเศษว่าปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการใช้ทักษะชีวิต

ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ชุมชนองค์กรหน่วยงานและสถาบันที่เกี่ยวข้องกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่สอน อาจารย์ที่ปรึกษา การสร้างผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ การบริการวิชาการ และสำรวจข้อมูลสัมฤทธิผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามสภาพจริง (Real assessment) วันที่ 18 พฤษภาคม 2560 นำปัญหาที่พบในการสอนนักศึกษามาแก้ไขร่วมกัน เพื่อเตรียมรับการประเมินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยนำผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติปีการศึกษา 2559 ตามแบบรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร (มคอ.7) เสนอต่อคณะกรรมการประเมินประกันคุณภาพในวันที่ 11 สิงหาคม 2560 (ประเมินตนเองสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, 2560)

บริบทสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (Bachelor of Public Administration Program in Public Administration) ชื่อย่อ รป.บ. รัฐประศาสนศาสตร์ (B.P.A. : Public Administration) หลักสูตร 4 ปี (136 หน่วยกิต) จัดการศึกษาเป็นภาษาไทยรับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี ที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองและ/หรือตามประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่จัดการเรียนการสอนโดยตรงสภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตร ในการประชุมครั้งที่ 7/2554 วันที่ 8 กันยายน 2554 ให้เปิดรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2555 เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรผู้เรียนจะต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด ระดับแต้มคะแนนเฉลี่ยสะสมขั้นต่ำ 2.00 (จากระบบ 4 ระดับคะแนน) เกณฑ์อื่น ๆ ใช้เวลาการศึกษาเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี พ.ศ. 2558 มีความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพ และมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษาประกอบด้วย เจ้าหน้าที่บริหารบุคคล เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่

วิเคราะห์นโยบายและแผน ข้าราชการตำรวจในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ประจำศาลปกครอง พนักงานเทศบาล พนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรอิสระต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

การวางแผนหลักสูตรพิจารณาจากสถานการณ์ภายนอกหรือการปฏิรูปประเทศที่จำเป็น เนื่องจากปัจจุบันในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เมื่อเกิดโลกาภิวัฒน์การแข่งขันในสังคมโลกให้ความสนใจในด้านเศรษฐกิจเป็นตัวนำทางการเมือง ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกก็เปิดเสรีการค้า การขาย รวมทั้งในอาเซียนซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นกลุ่มแกนนำ ได้พัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีให้มีการแลกเปลี่ยนทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม จากการข้อตกลงสร้างประชาคมอาเซียนปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) เกิดการสะดวกในด้านการลงทุน แรงงานและสินค้า เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอาเซียน จะต้องเตรียมหลักสูตรให้ทันสมัยและพร้อมต่อการแข่งขันทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ สถานการณ์การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมสังคมมีความหลากหลาย การบริหารงานภาครัฐและเอกชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือลูกค้าจะต้องปรับปรุงทั้งองค์กร องค์ความรู้ แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องและสามารถสนองตอบโจทย์ของปัญหาและความต้องการเหล่านั้น หลักสูตรต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นผู้ผลิตบุคลากรที่สำคัญออกไปสู่สังคม จะต้องพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อรองรับและสนองต่อความต้องการใช้บัณฑิต

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอก ในการพัฒนาหลักสูตรรัฐ-ประศาสนศาสตรบัณฑิต จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีศักยภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีความพร้อมในการผลิตบัณฑิต เพื่อออกสู่ภาครัฐและเอกชน ที่สามารถใช้วิชาความรู้ สามารถปฏิบัติงานได้หลายหลากตำแหน่งงานและพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งมีความเข้าใจผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคมโลก จึงจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียน วิชาการ องค์ความรู้และทฤษฎีและงานสหกิจศึกษา เหมาะสมกับวิถีชีวิตชุมชน ท้องถิ่นเพราะพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมุ่งสู่การเป็นอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย

มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาการวิจัยที่มีคุณภาพ และบูรณาการงานวิจัยสู่การเรียนการสอน การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่สากลเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำนึกและความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตยคุณธรรมจริยธรรมและความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัยชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและภูมิภาค ศึกษา วิจัยหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในท้องถิ่นและภูมิภาค วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพคล่องตัว ตามแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (กัลยา ยศคำลือ, 2558)

สรุป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) เป็นหลักสูตร 4 ปีมี 136 หน่วยกิตหลักสูตรจัดการศึกษาเป็นภาษาไทย รับนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีศักยภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง ให้มีความพร้อมในการผลิตบัณฑิตเพื่อออกสู่สังคม โดยพัฒนาบัณฑิตให้สามารถใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานได้หลายหลากตำแหน่งงาน และพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ มีความเข้าใจผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคมโลก หลักสูตรมีความจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัย คณาจารย์มีองค์ความรู้ที่เข้มแข็งและประสานงานกับหน่วยงานเพื่อพัฒนางานสหกิจศึกษา (Co-Operative Education Development)

การจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ได้กล่าวถึงกระบวนการการเรียนการสอนว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการให้ความรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษา เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาพฤติกรรมอย่างมีเป้าหมาย และมี

ประสิทธิภาพ การสอนกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ใหญ่ย่อมมีความแตกต่างจากการสอนเด็ก ผู้สอนจำเป็นต้องใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยศึกษาประสบการณ์และความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน แล้วส่งเสริมให้นำความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษามากที่สุด ให้นักศึกษารู้สึกว่ามีความคิดเห็นและความต้องการของเขา มีความหมายความสำคัญตระหนักที่จะแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาชีวิตการงานและอาชีพ เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา ผู้สอน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาหลักจิตวิทยาต่าง ๆ และกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การสอน คือ กระบวนการที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดที่จะนำความรู้ไปใช้ เกิดทักษะหรือความชำนาญที่จะแก้ปัญญาได้อย่างเหมาะสม

การเรียนเป็นการพัฒนาความสามารถในทางความรู้ ความคิด ความรู้สึกคุณค่า และการกระทำของแต่ละคน เพื่อที่จะเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันได้ด้วนความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้ช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ พร้อมทั้งเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา ดังนั้น การเรียนการสอนจึงดำเนินไปพร้อม ๆ กัน

คาร์เตอร์ (Cater V. Good, 1959) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ 2 ประการ คือการสอนหมายถึง การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนนักศึกษาตามสถานศึกษาทั่วไป และการสอนหมายถึง การจัดสภาพ สถานการณ์ กิจกรรมอันเป็นการวางแผน ที่จะทำให้การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยความสะดวก รวมทั้งการเรียนที่จัดเป็นแบบต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมนอกระบบอื่น ๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเกิดการเรียนรู้

ไทเลอร์ (Tyley, 1950) ได้เสนอเกณฑ์ในการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ ประกอบด้วยผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติการเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย ได้รับความพึงพอใจ จากการแสดงพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย คำนึงถึงประสบการณ์เฉพาะ ที่อาจนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันแสดงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและคำนึงถึงผลผลิตหลายอย่างที่เกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเดียว

สรุป การคัดเลือกเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่สำคัญควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของสังคมและความสามารถในการจัดการศึกษา

จีโอกาย (Geogiady, 1976) กล่าวว่า ในการสอนบทเรียนแต่ละครั้ง ผู้สอนควรจะได้จัดเหตุการณ์ในการเรียนการสอนต่อไปนี้ 1) เร้าความสนใจของผู้เรียน 2) แจ้งให้ผู้เรียนได้รับทราบจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน 3) ทบทวนสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้ไปแล้ว 4) เสนอสิ่งเร้าในการเรียนการสอน 5) ให้แนวทางในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน 6) ให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่แสดงว่าได้เกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วออกมา 7) แจ้งผลการแสดงพฤติกรรมกลับไปให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อแก้ไข 8) ประเมินพฤติกรรมและ 9) ช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้แล้วสามารถถ่ายโยงไปสู่สิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

สรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกระบวนการเรียนการสอนคือรูปแบบหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งทั้งผู้สอนและนักศึกษาจะต้องกระทำร่วมกันเพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ แนวคิด ทักษะและเจตคติ

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ มาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์พัฒนาทักษะต่าง ๆ เป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ประกอบด้วย

1. หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหากระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนสื่อ/แหล่งเรียนรู้การวัดและประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาทดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน (Roles of teachers) ประกอบด้วยศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน (Study and analyse individual learners, and then use the data obtained for planning learning management in order to stimulate and challenge the learners' capacities) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอดหลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Set the targets to be achieved by the learners in regard to knowledge, skills, process of conceptualisation, principles, relationships as well as desirable characteristics) ออกแบบการเรียนรู้

และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย (Design and organise learning responsive to individual differences and different levels of brain development, so as to enable the learners to attain the goals of learning) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ (Provide an ambience and atmosphere conducive to learning, and provide necessary care and assistance enabling the learners to learn) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (Prepare and utilise media that are suitable to the activities organised, and avail of local wisdom and appropriate technologies for teaching-learning activities) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน (Assess the learners' progress through a variety of methods suitable to the intrinsic nature of the subjects and the learners' developmental level) และวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง (Analyse assessment results for remedial and developmental measures for the learners' benefit, as well as improve their own teaching-learning methods and activities)

4.2 บทบาทของผู้เรียน (Roles of learners) ประกอบด้วยกำหนดเป้าหมายวางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง (Set the goals of learning, make plans and take responsibility for their own learning) เสาะแสวงหาความรู้เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ตั้งคำถามคิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ (Seek knowledge, make serious efforts to access learning resources, analyse and synthesise bodies of knowledge, raise questions and search for answers or problem solutions through various methods) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ (Take action, draw conclusions regarding what has been

learnt, and apply the knowledge gained to various situations) มีปฏิสัมพันธ์ทำงานทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู (Interact, work and join in activities organised by their peers and their teachers) และประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง (Continuously assess and improve their own learning process) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2546)

สรุป การจัดกิจกรรมควรประกอบด้วยกิจกรรมในด้านต่าง ๆ คือ ด้านวิชาการ ด้านกีฬาและการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ด้านนันทนาการและกิจกรรม ที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสถาบันและประเทศชาติ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนต้องมีบทบาทวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน (Participation activities)

การบริหารสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

การบริหารหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ปี พ.ศ. 2558 แนวทางการควบคุมคุณภาพวงจรคุณภาพเดมมิ่ง วางแผนปรับปรุงหลักสูตร เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และการพัฒนาอาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดตลอดหลักสูตร 136 หน่วยกิตแบ่งเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้านจำนวน 100 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 หน่วยกิต มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นและทั่วไป ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม สนองต่อความต้องการด้านทรัพยากรมนุษย์ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นแหล่งวิชาการเผยแพร่ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ การเมือง การปกครองและกฎหมายให้กับท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยและนำผลวิจัยมาประยุกต์ใช้ในทางวิชาการเพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้บัณฑิตต้องมีความรู้ดี มีคุณธรรม นำการบริหาร ประสานประโยชน์สาธารณะ ตามปรัชญาของหลักสูตรการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาเน้นเป็นแบบสหกิจศึกษา (Co-Operative Education)

โดยกำหนดอยู่ในปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 นักศึกษาต้องฝึกประสบการณ์แบบเต็มเวลา จำนวน 12 สัปดาห์ วัดผลจากการประเมินของผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมการปฏิบัติงานของนักศึกษาในหน่วยงานนั้น คณาจารย์ในสาขาวิชาและจากการรายงานวิชาการโดยให้มีการนิเทศ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ซึ่งหน่วยงานที่นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการเลือกที่จะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คือ หน่วยงานของราชการ และได้รับความร่วมมือและตอบรับเป็นอย่างดีเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการหลายสาขาวิชา เช่น สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ เป็นต้น บัณฑิตสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายด้านสังคมศาสตร์ เช่น เจ้าหน้าที่ปกครองปลัดอำเภอ ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปและนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ฯลฯ อย่างไรก็ตามคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรและคณะกรรมการสภาวิชาการ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิได้กำหนดเนื้อหาวิชาและจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามแนวทางที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด (สกอ.) ซึ่งในปี พ.ศ. 2559 ได้ปรับปรุงหลักสูตรให้พร้อมรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2560 แนวทางพัฒนาการบริหารสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประกอบด้วย อาจารย์จะต้องมีวินัยในการปฏิบัติ งานเป็นแบบอย่างที่ดี นำปัญหาที่พบในการสอนนักศึกษามาหารือเพื่อแก้ไขร่วมกันจัดกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า บริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ควรพัฒนาวิชาการอาจารย์เรื่องการสอนนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 และไทยแลนด์ 4.0 อาจารย์จะต้องวิจัยควบคู่กับการสอนและคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์ต้องร่วมกันพัฒนางานสหกิจศึกษา

บทสรุป

การบริหารหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 6 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต

องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร และการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียนและองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ กรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย หน้าที่หลักคือสอนนักศึกษาให้มีคุณภาพกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าหลักสูตรฯ สามารถพัฒนาองค์ความรู้และผลิตบัณฑิตตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ นอกจากการสอนแล้วอาจารย์จะต้องดำเนินการวิจัยเพื่อจะได้ข้อมูลมาเป็นแนวทางพัฒนางานที่ปฏิบัติ สิ่งที่ค้นพบในการวิจัยสามารถนำไปแก้ไขปัญหาที่พบในกิจกรรมการสอน ซึ่งเป็นการนำผลการวิจัยลงสู่การปฏิบัติงานการสอน กิจกรรมพัฒนานักศึกษาและบริการวิชาการการบริหารหลักสูตรใช้หลัก ธรรมาภิบาล อาจารย์และนักศึกษาได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดและเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นคนดี เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศ มีความต่อเนื่องในการใช้วงจรเดมมิ่ง นำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาพัฒนานักศึกษา เช่น U-Learning STEAM และไทยแลนด์ 4.0 เป็นต้น กิจกรรมที่ยังไม่ดีนำมาปรับปรุงแก้ไข นักศึกษาจะต้องประเมินรายวิชาและประเมินการสอนของอาจารย์และให้ข้อมูลกับคณะกรรมการประเมินคุณภาพของมหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิชาการฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำจากบุคคลต่าง ๆ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.จุลดิษฐ อุปฮาต อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พ.ศ. 2548-2555 รองศาสตราจารย์ ดร.เชิดเกียรติ กุลบุตร อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พ.ศ. 2556-2559 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ดุลยอนุกิจ อดีตรองคณบดีฝ่ายบริหารและวิชาการ คณะ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พ.ศ. 2548-2559 คณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกชั้นปี จึงขอขอบคุณ ไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). **ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

กัลยา ยศคำลือ. (2554). **ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.** เลย : วารสารวิจัยและพัฒนา ปีที่ 8 ฉบับที่ 25 กรกฎาคม-กันยายน 2556.

_____. (2555). **ทัศนคติต่อประชาคมอาเซียนของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.** ขอนแก่น **:** มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2556.

_____. (2558). **การบริหารสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.** เลย : Proceeding the 4th International conference BuriramRajabhat University (RUNIRACIV) November 22-24, 2016.

จำรัส นองมาก. (2546). **ปฏิบัติการการประกันคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ปริทรรศน์ พันธุบรรยงก์. (2545). **TQM ภาคปฏิบัติ : เทคนิคการแก้ปัญหาแบบ "สึกยาม่า".** กรุงเทพมหานคร : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2558). **คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา.** เลย : งานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร : นานมี.

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. (2560). ประเมินตนเอง**สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีการศึกษา 2559.** เลย: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สมคิด พรมจุ้ย และสุพักตร์ พิบูลย์. (2544). **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานศึกษาจังหวัดนนทบุรี.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **การวิจัยและพัฒนาการประเมินผลภายในของสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา พ.ศ. 2557**. กรุงเทพมหานคร : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.

Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill.

Geogiady, N.P. et.al. (1976). **Increase Learning Trough Multi -media Approach.** Audiovisual Instruction. 22(6) : 255 ; May.

Taylor, Gary R. A. (1965). **Comparative Evaluation of Teaching Effectiveness and Efficiency for 3 Representation Module Programmed Multi - media for Groups, Textbook, and Multi – media Lecture Dissection as Adopted from and Original of Instruction**. New York : McGraw-Hill.